

Monumentnummer*: 526116

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 07 april 2003
Kadaster deel/nr 82767/69

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Grijpskerk Westerkwartier Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Grijpskerk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Grijpskerk E 2908

Omschrijving**

Inleiding

Kop-hals-rompBOERDERIJ, even buiten Grijpskerk gelegen op een lichte, omgrachte verhoging in het landschap. Blijkens bouwhistorisch onderzoek bestrijkt de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van het gebouw de 16de tot en met de 20ste eeuw. Het oudste gedeelte wordt gevormd door de kop van het woongedeelte. Dit rechthoekige gebouw tussen twee topgevels met vlechtwerk dateert in opzet mogelijk uit de eerste helft van de 16de eeuw. Zowel de fundering (zichtbaar in de kelder) als delen van de gevels zijn uit deze bouwfase; de overige delen van de gevels, de balklagen en de kap zijn van latere datum, vermoedelijk vroeg-17de-eeuws. Opmerkelijk is de buitenafwerking die het oudste gedeelte van het gebouw gehad moet hebben: op een aantal plekken, onder andere op de buitenzijde van de topgevel van de vroeger buitenmuur die thans is ingebouwd in de schuur, is zorgvuldig pleisterwerk zichtbaar met daarin aangebracht strakke lint- en stootvoegen (ter camouflage van het verbandloze metselwerk van hergebruikt materiaal). De 'hals' van de boerderij (17de tot 19de eeuw) wordt gevormd door een grote kamer met daarachter een smalle gang over de volle breedte van het bouwdeel. De driebeukige hoofdschuur (Friese schuur) dateert hoofdzakelijk uit het eerste kwart van de 19de eeuw. De linkerzijmuur is in de 20ste eeuw opnieuw opgetrokken. Tegen de hoofdschuur staat een bijschuur of hut, eveneens daterend uit het eerste kwart van de 19de eeuw. Hiervan is de rechterzijmuur in de 20ste eeuw opnieuw opgetrokken.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kop-hals-rompboerderij, opgetrokken uit verschillende soorten baksteen (kloostermoppen, handvormsteen en machinale baksteen). Kop en hals onder met blauwe geglazuurde Oudhollandse pannen gedekte zadeldaken; de hoofd- en bijschuur, beide met dekbalkgebint op gemetselde poertjes, oorspronkelijk rietgedekt (thans gedeeltelijk golfplaat). De raam- en deuropeningen zijn door de vele verbouwingen en wijzigingen weinig oorspronkelijk meer. Bewaard zijn in de zijgevel (oostzijde) een keldervenster met zandstenen latei en, in de voorgevel en de zijgevel aan westzijde, enige 18de-eeuwse kozijnen met 19de-eeuwse of jongere invulling. Voorts, in de ingebouwde vroeg-16de-eeuwse kopse gevel, op de begane grond en in de top enkele sporen van dichtgezette (boog)vensters. INTERIEUR. In het interieur zijn verschillende waardevolle onderdelen bewaard. In de KOP, onder meer een (niet meer geheel volledige en vermoedelijk van elders afkomstige) bruingele bedstedenwand (ca. 1800) met kroonlijst; beschildering met imitatiepanelen, zuilen en guirlandes. Voorts in deze kamer een beschilderde grenenhouten vloer (middenvlak in stippel/stempeltechniek), rand (met veeg/wikkelpatroon); binnenluiken, restanten van een 19de-eeuwse horizontale plankenlambrisering en een gemarmerde schouw (1870-1880) met ijzeren vloerplaat. Tussen het voorhuis en de hals een 17de-eeuwse strokendeur met ijzeren gehengen. In de HALS onder meer een schouw in neo-stijl (ca. 1880) tegen de oude gevel van het voorhuis. Zowel de schouwwand als de vensterwand is aan de binnenzijde betegeld met 'springertjes', 'roos op steel' en bijbelse taferelen (1750-1820; Harlingen?); in de gang betegeling met stertableaus (eerste helft 19de eeuw). HOOFDSCHUUR. In de hoofdschuur, met vier dekbalkgebinten van hergebruikt (eiken)hout op poertjes, zijn nog de restanten van melkkelder (met plavuizen vloer) en karnhuis bewaard. Voorts, in de linkerbeuk, restanten van koestallen, in de middenbeuk de oorspronkelijke tasvakken, paardenstal (tegen achtergevel), langsdeel (rechterbeuk) en bevloering van de vroeger karnmolen. In de achtergevel een muuranker met de initialen K.. P en G.F. en het jaar 1803 (mogelijk het bouwjaar van de schuur). BIJSCHUUR. In de bijschuur vier (hergebruikte?) dekbalkgebinten van grenenhout op poertjes (1803 of jonger).

Waardering

De Kop-hals-rompboerderij met kleine bijschuur (hut) is van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de interessante ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis;
- wegens de aanwezigheid van een aantal waardevolle interieurelementen;
- wegens de bijzondere ligging op een omgracht terrein.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument